

Notering: *Kursiva* ord är namn eller fraser på persiska.

En kort beskrivning av Iransk traditionell musik, folksånger och högläsning ur *Shahname* samt tillämpning av Iranska folksånger.

Iransk musik är en av de mest unika musikerter som finns i världen.

Iransk musik är berikad med häpnadsväckande rytm och melodier som medvetet har skapats för bättre levnad samt för att motverka vrede mellan människor och naturens vrede mot människan. Hemligheten bakom den Iranska musikens överlevnad är lika gåtfull som hemligheten bakom dikters överlevnad från poeter som *Sadi*, *Hafez*, *Ferdosi*, *Molana* och *Khayams*. Iransk musik har under alla årtusenden överlevt kulturell plundring från yttre fiender samt interna musikmotståndare. Så länge människan lever, är denna musik hennes frälsare och så länge liv och rörelse existerar uppfyller dessa dikter och melodier sitt syfte och sin mening.

Iranska folksånger är väl integrerade i Iransk traditionell musik. Den integrationen kan illustreras med mötet mellan två själsfränder som har varit ifrån varandra under många år. När man använder folksånger ihop med traditionell musik på rätt sätt, uppenbarar sig ett samspel i varje ton och rytm.

Med andra ord vill jag säga att Iranska folksånger från olika folkgrupper i Iran agerar som källor och stöttepelare till Iransk traditionell musik.

Man kan med säkerhet påstå att till skillnad från traditionell musik, är själva tillämpningen samt förmedlingen av visioner klarare och tydligare hos Iranska folksånger.

Jag vill citera Béla Viktor János Bartók som säger ”*korta folksånger trots deras korta längd och sammanfattande innehåll är lika kraftfulla som Basch Suits* ”

Navelsträngen mellan Iranier till deras moderland är sånger och dikter som med tiden må ha blivit tunnare men är fortfarande obruten.

Ödmjukt råder jag er att förena er själva och era barn med

musik och dikt för att skydda er från allt ont i värden samt förena er med ert moderland.

Jag tänkte att jag borde förklara några låtar som vi framför ikväll:

Shahname från *Ferdosie*

Under tusen år samlades icke läskunniga människor och lyssnade på högläsning ur *Shahname* som framfördes av läskunniga personer. Genom att lyssna på dikter ur *Shahname* sökte människor sina ambitioner och ideal i legender från *Shahmane*.

Den äldste som högläste ur *Shahname* var *Karasi* som levde i början av 1000-talet, kort efter det att *Shahname* blev färdigskrivet. Sen dess har denna tradition levt vidare och hållits i bybornas hem, nomadernas tält och kungarnas slott.

Vad jag vet genomförs högläsning ur *Shahname* på tre sätt:

1. Högläsning genom att läsa innantill *Shahname*
2. *Nagali* (En berättare berättar olika legender ur *Shahname*)
3. Att sjunga dikter ur *Shahname* med frirytmiska melodier som styrs av dikternas rim.

”*Shahname* är en skildring av kamp mellan det goda och det onda, ljuset och mörkret, rättvisa och orättvisa samt frihet och fångenskap. *Shahname* är rakt igenom dyrkan av dygd, vishet, kunskap, sanning, godhet, frihet, generositet, mod, givande, kärlek till Iran och kärlek till människan. *Shahname* innehåller avsky mot illvilja, ilska, hat, förföljelse, förtryck, lögn, hänsynslöshet, blodutgjutelse, meningslöshet och uppgivelse.” – Mohammad Amin Riahi; *Shahname*, Sokhan bokförlag

Shahname består av cirka 60000 verser med kombinerat (16/24) rim. Den stadiga rytmen gör att diktläsningen inte blir tröttsam medan innehållet av dikterna väcker en djup häpnad hos läsaren . Hopp och strävan efter bättre levnad och alla ovannämnda goda egenskaper blir på ett undermedvetet sätt en del av läsarens personlighet och formar läsarens beteende.

Shekarchi

Persisk musik av Ali Akbar och Asarah Shekarchi.

En musikalisk upptäcktsresa bortom de kända gränserna.

Bröllopsånger

Så långt jag har hört och så långt jag minns från bröllopsånger, trots dessa sångers livfullhet finns det en underton av äkta sorg undanträdd i dessa sånger. Den äkta sorgen märks och syns också i den iranska traditionella musiken.

Jag har alltid undrat om följande orsaker ligger till grund för den underton av sorg som finns i bröllopsånger:

1. Flickor blev bortgifta när de var minderåriga.
2. Familjen skulle inte se sin dotter kanske på ett år om hon var gift med någon från en annan folkstam som bodde långt ifrån familjehemmet.
3. En i familjen förlorar närheten till sin ursprungsfamilj.
4. Flickorna blev bortgifta som en ersättning för mord som hade inträffat mellan två olika folkstammar.
5. Övriga anledningar...

Med hänsyn till ovanstående anledningar samt och kanske övriga anledningar, tror jag nu för tiden att sorg och glädje har samma källa. När vi är glada reser sig en undanskymd sorg hos oss inombords och när vi drabbas av sorg tar det inte långt tid innan vi inombords känner en viss glädje igen. Det jag vill säga är att mitt folk undermedvetet men gärna, illustrerar sin sorg genom dikt och sång, för att uppleva den undangömda glädjen som finns i deras sorg.

När ni är ledsna borde ni sjunga en kraftfull sång och sjunga så högt så att ni sjunger ur sorgen ur ert liv och er kropp.

Gognos (Fenix) en legendarisk fågel, sitter på en vedhög och sjunger så högt och sorgfullt så att veden brinner och av aska föddes en *Gognus* unge och blir en legend som illustrerar vår sorg.

”Några av er säger: 'Glädjen är större än sorgen', och andra säger, 'Nej sorgen är störst.' Men jag säger att de är oskiljaktiga. Dessa både kommer samtidigt, när ni sitter vid matbordet med en av dem kom ihåg att den andra sover i era sängar” - Gibran Khalil Gibran; ur profeten

Jordbrukssången

Jordbrukssången är den älskades ord som har flyktat till landsbygd, till den älskaren som är kvar för att skörda.

Denna kärleksfulla konversation är så subtil och utstuderad så att ur den man kan skörda både himmelskärlek och social förändring.

När jag gräver i djupet av låtens mening och dess ömhet ser jag att den är lika viktig som *Khosro* och *Shirin* samlingen från *Nezami*. Enda skillnaden är att *Nezami* har skrivit långa och komplicerade dikter men stamfolket har enkelt och klart berättat samma sak.

I *Khosro* och *Shirin* finns det en dikt som handlar om *Khosros* konversation med *Bisotone* berget som lyder så här:

Du berg! även om du består av hårda klippor

visa hjältemod och ta isär dig själv

annars i kärlekens namn, så länge liv finns i min kropp

vilar inte denna kropp från att bryta din kropp

Dessa rader kan jämföras med jordbrukssånger som utifrån dess flexibla melodier är mycket vackrare än *bayate kurd* i traditionell musik. Jordbrukssången kan skildra gemensam sorg och gemensam kärlek som en upplysning till alla människor.

Ali Akbar Shekarchi

Karavan

Konsertprogram

Del 1:

1. *Shahname khani* Text: Dikter ur *Shahname*
Sång: Ali Akbar Shekarchi
Komposition: Shekarchi
2. *Chehar meyrabe kamand*
Komposition: Shekarchi
3. *Khosravani* Improvisation
4. *Cheharmezyab Felie* Komposition: Shekarchi
5. *Ghoshe Feli-Afshar* Sång och musik
6. *Khamanche Solo* Improvisation
7. *Aie TirBallad* Dikt: *Khiali Bakhtiari*
8. *Ghoshe Delkash* Ballad
Text: Dikt *Molana Jalaledin Romi* Komposition: Shekarchi
9. *Forod*
10. *Eshge to Atash* Ballad
Komposition: Shekarchi
11. *Range Ghadimi*

Del 2

Dastgāh-e Šur (En av de grundläggande musik metoder i iransk traditionell musik)

1. Bröllopsång Folk sånger med *Bakhtiari* dialekt
2. *Ashegane* Kärlek sång med Kurdisk dialekt från *Kermanshah*
3. Mix mellan sång från *Bayate Kurd* och kärlek låt från *Bakhtiari* dialekt
4. Dansk musik *Kabokie* med olika kurdiska Variationer

Musik från Lorestan

1. *Ali dosti*
2. *Barfe ranga rang* Kärlekssång med *Lakie* dialekt
3. *Ali dosti*
4. Dansk musik från Lorestan